

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérről más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Az erdő-királyok legelhetnek.

„A vásárolt arányjogok külön terület kiszakításban, tehát elhelyezkedésben helyet nem foglalhatnak, hanem azokra nézve vásárlók épen úgy, mint jogelődöiket illette volna, csakis a használat joga fogja az állandó közösségben maradó területében megilletni”.

Kir. it. tábla 2314—906. p. sz. végzése.

Tehát — e szerint — a fakirályok, az erdőcsászárok — legelhetnek, legeltethetnek, de a Székelyföld ékességét, az istenadta erdőt tovább is pusztítani, letarolni, hatalmukban nem állandó. Ezt a nagyfontosságú végzést pedig a marosvásárhelyi kir. Itélőtábla hozta, 2314—1906. p. sz. alatt a gyergyóditrói közhelyek arányosítása ügyében.

Hiába mesterkedtek és bölcselkednek tehát egyes helyeken. Az arányjogoknak egy egyén nevére szinleges, avagy valódi ügylettel való átruházásának, csoportosításának, hogy az így összesített, több egyént egyéni birtoka után illető és az állandó közösségben maradó területében megillő használati jog, természetben elkülönített szabad tulajdonná válják — utját vágta ennek a kir. Itélőtábla messzekiháló végzése.

Választ nem kaptunk, tudunkkal cáfolat sem jelent meg a fenyédi erdők eladását illetőleg. Tehát — úgy látszik — valóság, hogy ifj. Sándor István ottani székely gazda 2600 koronáért 380 kataszteri hold és 1012 négyszögöl erdő-arányjogot vásárolt meg s telekkönyveztetett a neve után. Ki volt az értelmi szerző? Mi célból történt a szegény székely nép jóhiszeműségének kihasználása?

Ifj. Sándor István mit szándékozik cselekedni az oly potomárért összeszedett erdő arányjogokkal? Eladhatja egy harmadik személynek és ekkor a fenyédiek könnyen úgy járhatnak, mint a homoródvárosfalviak a legeltetési jogokkal.

Hát azok, hogy jártak!... Ugy, hogy Jakab Gyula főszolgabíró, később nyug. alispán, megvette a Kénosy Béla birtokát s azzal elcserélte a közbirtokosság erdejét. A cserébe kapott birtokot 103 embernek a nevére írták. Egyideig a községi lakosokkal közösen használták. Később azonban a 103-ak meggondolkoztak és falba rugták a

közbirtokosságot. Hiába panasztolt Péter Sándor városfalvi pap. A közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén kénytelen volt kimondani, hogy harmadik személyek jogait érvényteleníteni nem áll módjában.

Ha ifj. Sándor István a telekkönyvileg nevére álló erdőt eladja egy vagy több jóhiszemű vevőnek, a fenyédiek leshetik arányrészeiket, melyeket oly könnyelműen egy embernek átadtak.

Ez közügy. Hallgatással és elnézéssel mellőzni nem szabad Lutrijátékot üzni az ősi vagyonnal, helytelen dolog. Az intézőkörök égbekiáltó bünt követnek el, ha a székely népet ilyen farkasverembe engedik. Közvetlen vizsgálatot kérünk. Igaz-e, hogy ifj. Sándor István valószínűleg megvette a fenyédi birtokokosok erdőjogait és úgy vette meg, hogy azok véglegesen az ő tulajdonát képezik? Így adták el neki a fenyédiek?

Ha pedig nem igaz, akkor ki volt ennek a képletes vásárnak értelmi szerzője? A fenyédi jegyző roppant okos ember. Furfangossága páratlan a maga nemében. Neki feltétlenül tudnia kell a dolgról, mert hiszen ő is eladóképpen szerepel...

Lövétén is megindult az arányjogok összevásárlása. Egy öt tagból álló konzorcium eddig, mintegy 4000 hold erdő-jogot vásárolt. Ezek — úgy látszik — még nem olvasták a marosvásárhelyi kir. Itélőtábla végzését, mely legnagyobb valószínűség szerint -- nemcsak a friss, de a régebbi arányjog vásárlásokra is vonatkozik. Hiszen régebben a vétel olcsóbb volt. Az emberek jogaik értékét kevésbé ismerték. Mostanában pedig az erdőpanamák még a legjámborabb székely szemeit is kezdik kinyitani.

Ide sem ártana egy parlamenti bizottság, mely legalább tíz évre visszamenőleg vármegyénkben revízió alá venné az egyes erdő-vásárlásokat...

Kiváncsian várjuk a fejleményeket. Bizunk Ugron Ákos főispán erélyes fellépésében. Hiszszük, hogy hangsúlyozott szavainak érvényt tud és akar is szerezni. Ebben ötlet minden becsületes székely támogatni fogja. Legyen vége a pajtáskodásnak. Az idő pénz és minden pillanat elmúlásztása, a székely nép mérhetetlen kára...

A politikai helyzetről.

* Nem lesz szegénytörvény. Wekerle miniszterelnök Bécsben volt. Örömhirt hozott. A király jóváhagyta a II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazahozatalával összefüggő jelentésekből kifolyó előterjesztéseit. Így többek között a Rákóczi emléket megőrkítő törvényjavaslatot is, amelyet a miniszterelnök még e hét folyamán a képviselőházhoz benyújt s így kilátás van arra, hogy a bujdosók hazahozatala előtt a szegénytörvényt eltöröljék.

* Igaz szó a vezérekhez címmel Dr. Nagy György székely képviselő vezető cikkelyt irt a tegnapi „A Nap”-ba. Izzó hezaseretéről tanuskodik minden szava, melyet Kossuth és Apponyi vezérekhez intéz. Fájdalmas panaszhangokat hallat s többek között így szól: „Faj az, hogy tanfelügyelők, iskolai gondnokok, igazgató-tanácsosok, kik haladópartiak voltak, bizalmi állásokban tovább fungálnak, kiesnyelik a nemzeti aspirációt s romlott lelkükkel megromlják az őrzetükre bízott ifjuságnak romlatlan lelkét”. Vajjon Dr. Nagy György székely képviselő hova célzott? Annyi bizonyos, hogy felénk is talált!...

* Hazaárulók megbélyegzése. Hontvármegyének a nemzeti ellenállás idején alakult ötvenes alkotmányvédő bizottsága, a vármegye legutóbb tartott rendes közgyűlésén számolt be véglegesen eddigi működéséről. Ez alkalommal a vármegye-háza disztermében egy szegény táblát helyeztek el, a melyen örök intőjel gyanánt vannak feljegyezve azon megyebizottsági tagok nevei, kik annak idején ellene szegülve a vármegye határozatainak, a törvénytelen kormány szolgálatába állottak. A közgyűlés az ötvenes bizottságnak minden irányban megadta a felmentvényt, s elrendelte, hogy a bizottság üléseiről felvett jegyzőkönyvek megőrzés végett vármegyei levéltárba helyeztessenek el. Ezzel kapcsolatban a törvényhatósági közgyűlés úgy az ötvenes bizottság tagjainak, valamint Lits Gyula főispánnak s a vármegye összes választott tisztviselőinek egyhangulag köszönetet és bizalmat szavazott a nemzeti ellenállás idején tanúsított hazafias magatartásukért. Nálunk is elég lenne szegénytáblára való, de nincs, aki felírja...

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan sziveskedjenek intézkedni, hogy a lap további küldése fennakadást ne szenvedjen.

Udvarhelymegye

Rákóczy szabadságharcában.*

Írta: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

Nemzetünknek története a mohácsi vész óta a szabadságharcoknak folytonos láncolata. Nincsen egyetlen század sem, melyen legalább egyszer fegyvert ne kellett volna fogni jogainknak megvédésére vagy az elkobozott jogoknak visszaszerzésére. A kis erdélyi fejedelemség volt nemcsak gyakran, hanem mindig a magyarországi küzdő testvéreknek menhelye s ha e kis fejedelemség meg nem alakul s jó szerencsére legtöbbször török pártfogás alatt volt, akkor ma még hiszem, hogy e bércecs kis házában magyar szó hangzanék.

Sokan elítélik az erdélyi fejedelmek azon politikáját, hogy a keresztény Erdély a pogány törökkel szövetekezett, de végeredményében bizony mindenkinek igazat kell, hogy adjon nekik. Hiszen ismerjük a történelemből, hogy ha néha napján a német váltotta fel itt a törököt, hagyományához híven az elnémetesítést tüzte ki célul, nemzetiségétől, vallásától meg akarta fosztani s hogy ezt elérhesse, a népet zsarolta, mert szegénynek, földönfutóvá téve, célját hamarabb és biztosabban vélte elérni. A török ellenben, ha megkapta a maga adóját, bánta is aztán a vallást és nemzetiséget. S ha voltak is dulások, annak is a német által felbuzdított ingatag fejedelmek voltak okai.

Szabadságharcainkban sohasem a török ellen küzdöttünk, hanem mindig a német volt az, kitől félni és megvédeni kellett jogainkat. Bocskay, Bethlen, Thököly s II. Rákóczy Ferenc mind ettől kellett védje és visszaszerezze. A török nemhogy elvette volna, sőt a legyőzött küzdőknek mindenkor, minden esetben menhelyt adott s még fegyverrel is megvédte volna a hozzáfordult bujdosókat. S ha bármelyik szabadságharcunk történetét lapozzuk is, mindennütt ott találjuk a székelységet s ezek közt is, az első között az udvarhelyieket. Ott voltak mindenhol, hol a szabadság zászlója lengett, hol a nemzetnek ezeréves vihartépte alkotmányfaját vérrel kellett öntözni. Thököly küzdelmében is részt vettek a székelyek. Ha más bizonyítékunk nem volna is, elég az, hogy etédi Imreh Ferenc helyett 1683-ban, midőn a Tisza mellett táboroztak, Gagy István fizette meg a fejjátságot.

Thököly küzdelme már legyőzött s a kuruc-király is bujdosásba ment. A német lett az ur e szegény házában. A zsarolásoknak vége-hossza nem volt. A községeket német katonasággal töltötték meg, akik oly féktelenül uralkodtak a kiszarolt népen, hogy vármegyénkben is egymást érték a panaszok a szék tiszteit és a guberniumhoz.

Erdély fejedelemsége már megszűnt; fejedelme: II. Apaffy Mihály csaknem fogolyképpen élt Bécsben. Az 1692-ben megjelent leopoldi dip-

* Adatok: Szeles János: Udvarhely története. Orbán Balázs: Székelyföld leírása. Jakab E. — Szádeczky Udvarhelymegye története. Pálffy A. Etéd község története. Cserey: Históriaja. Egykorú levelek és feljegyzések.

loma, mely e fejedelemiséget is végleg megszünteti, sok kiváltsággal ruházta fel a székely népet, illetve igéri régi jogait fentartani, csak az volt a baj, hogy miképpen sem a bécsi, sem a nikolsburgi bekét nem tartották meg, igen gyakran feledtek a diplomában tett ígéretek is. Szóval kiujultak a régi sebek a maguk nagy mivoltukban. Az elkeseredés óriási volt úgy a felső vidéken, mint Erdélyben, csak alkalmas vezérre vártak, hogy újra vér öntözze a haza rögeit. Hiába panaszkodta a nép, hiába kérte a guberniumot, semmit sem tettek érdekükben, de jóformán nem is tehettek, mert a katonatisztek a katonáknak fogták pártját, ha nagy-néha vizsgálatot rendelt is el a katonai főparancsnok. Nem csoda tehát, ha várva-várták az alkalmas pillanatot, melyben jogaiknak megvédésére fegyvert foghatnak.

El voltak keseredve Udvarhelymege székelyei is. Ilyen viszonyok között lelkesedve, örömmel fogadták a hírt, hogy Rákóczi Ferenc, akiben összpontosult a két testvérháznak minden reménye, 1703 május 3-án beküldötte a várva várt zászlót s azt a Beszkideken szétbontva, hirdette: „Istennel, hazáért és szabadságért!”

Bár katonasággal telve volt Erdély, a székelység alig várta, hogy Rákóczi zászló alá sorakozhassék, attól várva a szabadulást. Jól tudta ezt Gróf Rabutin-Bussy Lajos császári altábornagy, katonai főparancsnok s nehogy a székelyek Rákóczi kurucaival egyesülhessenek, mindent elkövetett arra, hogy a kuruca Erdélybe be ne jöhessenek. E végből Gróf Bethlen Sámuel és Thoroczkay István aranyosszéki főkapitányt a székelyekkel és báró Glöckenberg tábornokot 700 vasas némettel Szilágyosomlyó alá küldötte, hogy az esetleges betörést megakadályozzák.

(Folyt. köv.)

Csak egy virágszál!

— Ajánlva minden jó szívnél, —

Csak egy virágszál! — ezzel a kérelemmel kopogtat be a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület a kegyelet ünnepe előtt sok magyar hajlékba, a hol szeretet és irgalom lakozik. Egy virágszálát kér abból a koszorúból, melyet szereteteink sirjára akarunk tenni a temetők ünnepén. Kéri ezt a virágszálát annak a halottnak kegyeletes emlékére, a kitől a virágszálát elvonjuk. És kéri ezt a virágszálát a legborzalmasabb betegség ellen való küzdelemre.

79.723 ember halt meg a múlt esztendőben tüdővészben. Java olyan korban, mikor özvegyeket és árvákat hagyott. Ha a társadalom megértene a kegyelet legszebb tanúsítását célzó segélykiáltást és tényleg minden koszorúból csak egy virágszálát elvonnának azoknak a biztos halálból való kiragadására, a kiket az idején alkalmazott gyógyítással meg lehet menteni, — a tüdővész nem lenne az a borzalmas nemzeti csapás, a mi ma.

Szeretnénk a lelkesítésnek legmesszebb hangzó harsonájába fújni. Szeretnénk, ha hírlapiról tollunk, melyet egy mélyen átértett igaz érzés vezet, fölrázná a társadalmat, hogy még ilyen jelszó nem hangzott el hazánkban, hogy ezt a jelszót meg kell érteni, a melyért mindenkinek legyen bár javakban gazdag, legyen bár szegény, imádják Istenét bármiként — lelkesednie kell.

Annak a jelszónak, mely csak egy virágszálát kér a tüdőbetegek megmentésére, el kell foglalnia százezrek szívét. A baj oly rettenetes, a segítség oly nagy anyagi erőt föltételez, hogy célt csak akkor érhetünk el, ha millió sira akkor érhetünk föl a virágszálát, ha millió siron egy mécsessel kevesebbet gyújtottunk föl s ez az egy virágszál, ez

az egy mécses a tüdőbetegek gyógyítására ömlik mind.

A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület most építi első népszanatoriumát. Száz beteget fognak az ország minden tájáról a jövő év március havától fölvenni s mivel a szanatoriumi kezelés három hónapot igényel, már ebben az első népszanatoriumban évenként négyszáz veszendő, halállal eljegyzett embert fognak megmenteni. De ha millió siron hiányozni fogna az az egy virágszál (a mely hiány pedig legjobban tanúsítaná kegyeletünket), akkor már nemcsak az első népszanatorium még hiányzó tökéje volna együtt, de már a tavasszal új gyógyítóházakat lehetne tervezni és építeni és rövidesen, csak a társadalomba menjen bele élő hitként az egy virágszál fölajánlásának poetikus eszméje, — minden vidéknek megepítheti az agilis egyesület a maga népszanatoriumát.

Ha meggondoljuk, hogy már az első népszanatoriumban minden vidékről fognak fölvenni betegeket, tehát tőlünk is, akkor az irgalom adományokat nem fogják megtagadni. Vezessen minden embert az a gondolat, hogy a maga adományával hozzájárul emberek életének megmentéséhez.

Hogy idején alkalmazott szakszerű gyógyítással a tüdőbetegség gyógyítható, — azt Nemetország példája igazolja, a hol szanatoriumok létesítése óta 25 százalékkal kevesebb a tüdőbetegek halálözása. Nincs helye annak a fatális közönynek, melylyel a szörnyű veszedelem pusztítását nézzük. Mennyi könny, mennyi gyász van azokert, a kiket e kör elsorvasztott; mennyit meg lehetett volna menteni azok közül, a kiket gyászolunk Nyissa meg szívet mindenki kegyeletének s ne sajnálja azt az egy virágszálát s azt az egy mécses, a szenvedő emberekért való nemes fölbuzdulása lesz az az egbeszálló ima, mely levezke minden földi gyarlóságunkat. Meggyászolt halottnak ott fön a magasban kedvesen veszi majd aldozatunkat. A kegyelet koszorujából a tüdőbetegeknek fölajánlott hiányzó virágszálát találja legszebbnek, mert áldást, boldogságot fakaszt, mely könnyet törül le az árvaságnak, az elhagyottságnak keserű könnyeit.

Az első népszanatorium Gyulán a Lugas-szerű erdőben épül.

Előbb a helyet orvosi szempontból Kuthi Dezső ur, az Erzsébet-szanatorium igazgató főorvosa és Tauszk Ferenc dr. egyetemi tanár urak megtekintették és a célra alkalmasnak találták. A szanatorium 700.000 korona költséggel épül, a higienia legnagyobb követelése szerint. A terveket a genialis és anynyira gyászolt tervező Czizler Győző készítette s a szakemberek tetszését annál inkább megnyerte, mert a férfi és női betegek külön helyeztetnek el. Az egyesület rövid négy évi fennállása után gyűjtötte össze az építési tőkét, legnagyobb részét egy év óta, mióta az egész országra kiterjedő egyesület lett. Tagjai meg huszszorosodtak (ma 7000 tagja van) és mivel a társadalom aldozatkezsége jóformán csak egy év óta van vele, föltehető, hogy közelebbi négy évben már több gyógyintézményt létesít, annál inkább, mert a jövődben az olcsóbb francia rendszerű dispansereket akarja építeni.

Ha pedig föltételezzük (pedig föltételeznünk kell), hogy a társadalom megérti a segélykiáltást és a halottak napi koszoruból elküldi a szegénysorsu tüdőbetegeknek azt az esengve kért egy virágszálát, — akkor bizvást elmondható, hogy megkoszodik hazánkban a népszanatoriumok száma és a társadalom az embermentés terén nagyot, Istennek tetszöt tett. Értse meg minden jó szív ezt a segélykiáltást.

Az egyesület a legnagyobb nyilvánossággal fogja a gyűjtést végezni. Hírlapilag nyugtázza az adományokat s lapjában a Szanatoriumi Lapokban minden adományt tetelenként elismer, felhasználása módjáról pedig tájékoztatni fogja a közönséget. Azt akarja, hogy teljes bizalommal, a legnemesebb ügynek, nemzetünk egy-fajó sebet hegesztve adhassa oda a maga egy virágszálát.

Boldogok leszünk, ha jelszavunk varázsos módon terjed szét, ha a nagy célt megérti a mi közönségünk. Csak egy virágszálát a tüdőbetegek megmentésére!

Székelyudvarhely rendezett tanácsu városi tiszt, segéd, kezelő, rendőrségi és szolgaszemélyzet, valamint azok özvegyei és árvái nyugdíjintézetének alapszabályai.

(1. folytatás.)

II. A nyugdíjalap kezelése.

8 § A tisztviselői nyugdíjalap a városi képviselőtestületi közgyűlés felügyelete alatt áll, de ügyeit a jelen alapszabályok értelmében a nyugdíjválasztmány által a nyugdíjalap részesei maguk intézik.

9 § A nyugdíjalapot kezelő választmány elnök, jegyző, pénztárnok és négy választott tagból áll, kik közül kettőt a képviselőtestületi közgyűlés, kettőt pedig a nyugdíjintézeti tagoknak a polgármester által minden 6 évben a tisztújítás után összehívott rendes közgyűlése választ.

A kezelőválasztmány elnöke a polgármester, vagy annak akadályoztatása esetén törvényes helyettese, pénztárnoka pedig a városi pénztárnok.

Az időközben elhalt vagy leköszönt tagok helyett új tagokat a képviselőtestületi közgyűlés, illetve a nyugdíjintézeti tagoknak a §-sa értelmében egybehívott közgyűlése választ.

10 § Az előző szakaszban felsoroltakból álló 7 tagú választmány feladata.

1. Az alapvagyonának felelősség terhe alatt való kezelése. Előterjesztés a képviselőtestületi közgyűléshez évenként, az iránt, hogy az alapvagyon, mely pénzügyintézetnél, illetve mily értékpapirokban helyeztessék el, vagy egyébként miként gyümölcsösztessék, az alapvagyon gyümölcsösztetés végett csakis magyar állampapirokban helyezhető el, magán feleknek kölcsön képpen bármily biztosíték mellett sem adható ki.

2. Az ellátásért, nyugdíjazásért, vagy végkielégítésért folyamodók kérvényeinek az alapszabályok értelmében való elintézése, illetve nyugdíjilletményeinek és végkielégítésének utalványozása.

3. A városi, illetve nyugdíjintézeti pénztárnok által a városi pénztárba külön alapként kezelt nyugdíj alapnak felévenkénti megvizsgálása, mely pénzalapot azonban a polgármester a városi szervezeti szabályrendeletben meghatározott módon és időközben egy választmányi tag felhívására pedig a felhívó jelenlétében azonnal is megvizsgálni tartozik.

4. Az ellátást, nyugdíjat, vagy kielégítést igénylők által illetményeik kiszolgáltatására nézve, emelt panaszok megvizsgálása és elintézése.

5. A nyugdíjalap megelőző évi állapotáról s pénztár kezeléséről szóló kimerítő jelentésnek a városi képviselőtestület évi első rendes közgyűlése elé való beterjesztése s ennek közhírré tétele.

6. A választmány minden üléséről rendes jegyzőkönyv vezetendő, nem egyhangú szavazásnál a szavazás a jegyzőkönyvben névszerint iktatandó be, szavazat-egyenlőség esetén az elnök szavazata dönt, a választmányi tagok a nyugdíjintézet

körüli teendők elvégzéseért semmi-fele külön díjazásra igényt nem tarthatnak. Érvényes határozat-hozatalra legalább 4 tag együttes jelenléte és általános szóöbbség szükséges.

11 § A választmány határozatait ellen beadott felfolyamodások felett masodfokulag a városi képviselő közgyűlés, harmadfokulag pedig a belügyminiszter határoz.

12 § A polgármester mint a választmány elnöke képviseli a nyugdíjalapot és annak választmányát hatóságok és magánosok irányában, összehívja a választmány üléseit, a megalakulás és minden tisztújítás után a közgyűlést kéri, a napirendre kerülendő tárgyakat, mire nézve minden folyamodvány hozzá nyújtandó be, minden esetleges indítvány a gyűlés előtt neki bejelentendő, ő írja alá a hitelesített jegyzőkönyvet, minden a választmány nevében kiadott iratot. Ő tartja meg, vagy rendeli el a pénztári vizsgálatot akadályoztatása esetén az első tanácsos helyettesíti.

13 § A főjegyző, esetleg aljegyző vezeti a jegyzőkönyvet, szerkeszti és ellenjegyzi mindazon okmányokat, melyeket az elnök polgármesternek kell aláírni, a pénztárnokkal egyetértve összeállítja a nyugdíjalap minden mozzanatáról a városi képviselőtestületi közgyűlése elé terjesztendő évi jelentést.

14 § A pénztárnok vezeti az alap összes számadásait, a pénztárt a választmány utasítása szerint a városi szervezeti szabályzat értelmében kezeli, kifizeti az ellátásban részesülőket és nyugdíjazottakat. A havi díjjárulékot s esetleg máshonnan begyűlendő összegeket, a havi kifizetendő bevonásával három (3) nap alatt takarékpénztárba helyezni köteles.

A pénztárt bármikor vizsgálat alá bocsátani tartozik, az év végével számol a választmányának s őzi a pénztár kulcsát. Az alpnak reabizott vagyonáért felelős és kárpótlásra köteles.

15 § A hatévenkénti tisztújítás után tartandó rendes közgyűlésen kívül a rendkívüli közgyűlést csak azon esetben hívja össze a polgármester, ha azt valamely okból megüresedett választmányi tagságnak betöltése, vagy más rendkívüli körülmény ténne szükségessé. Az ily rendkívüli közgyűlésre az elnök az alap részeseit egyenként meghívja, kijelölven a tárgyat, mely felett határozni kell.

A szavazás minden esetben titkos és csak személyesen gyakorolható. Érvényes határozat-hozatalra legalább a tagok felének jelenléte s azok általános szóöbbsége szükséges. A nyugdíjalap 5 részeseinek irásban beadott kérelmére, a polgármester rendkívüli közgyűlést összehívni tartozik.

16 § A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére az elnökön kívül két jelenlétére, de nem választmányi tag küldetik ki, a kik a jegyzőkönyvet aláírják.

(Folyt. köv.)

TANÜGY.

Iskolafelavatás — tanító-gyűlés.

Szép ünnepély színhelye volt e hónap 10-én Bethfalva község. Ekkor avatták fel ugyanis a községben épült diszes, új állami iskolát. Ebből az alkalomból öszi rendes gyűlést is ott tartotta meg a székelyerkeszturi kör tanítószága. A vármegyei törvényhatóság képviselőiben jelen voltak Dr. Damokos alispán, Gálffy főszolgabíró s a tanügyi hatóság részéről Ember János kir. tanfelügyelő.

Az ünnepség Istentisztelettel kezdődött. Baczó Lajos ref. lelkész buzgó imát mondott, mely után a jelen voltak a község központján fekvő,

diszes „Hyn... nos... ben... lam... azt... Baczó... kijele... ban... lán... erény... hirdé... nyalá... csiny... tet... Bokor... tette... iskola... szent... az al... nyét... A k... zatol... ért... Ün... széke... mely... időre... minis... ket ve... Embe... lotta... t a s... cim... kor ta... vense... gos v... felgy... Jenő... muel... zsond... több... hogy... helyi... tója... öszeá... illyen... várm... rendez... kezim... dött... tervbe... kéress... bizotts... rint a... helyis... tanítás... zésére... Vég... melyne... lett: S... Béla... ros: T... A g... volt s... matus... tanuló... vialon... — t... selőhá... birtok... szerke... dönték... zához... Székel... romsz... vármeg... község... kely-U... beterte... az erd... szünte... 1898... felelő... ről pec... két fog... támog... nem er... leshez... követke... eddig: Csikbá... Alsócs... pec, 8... nás, 10... kőrish... Orosz... Csikme... falva, 2... borosn... borosn...

diszes iskola helyiségébe vonultak. A „Hymnus” hangjai után Ember János kir. tanfelügyelő rövid beszédben átvette az iskolát a magyar állam tulajdonába s egyben át is adta azt az iskola helyi hatóságának. — Baczó gondnoksági elnök azzal a kijelentéssel vette azt át, hogy abban édes magyar nyelvünkön a vallás- s erkölcsi életnek s a hazafias erényeknek szent eszméit fogják hirdetni. Majd gyönyörű, magas szárnyalású beszédében fölavatta „a kicsinyek templomának” az új épületet. A tanítók karának éneke után Bokor Károly helybeli tanító ismertette vonzó, érdekes előadásban az iskola történetét. Végül Darkó Lajos szentmiklósi tanító szavalta el erre az alkalomra irt hangulatos költeményét.

A közönség elénekelté még a „Szózatot” s ezzel az ünnepély véget ért.

Ünnepély után kezdetét vette a székelykereszturi tanítói kör gyűlése, mely — tekintettel az előhaladott időre — tárgysorozatába inkább adminisztratív, illetve technikai ügyeket vett fel csupán. Ezt bővitendő, Ember János kir. tanfelügyelő ajánlotta, hogy a kézimunka tanítása az új tanterv szerint címmel egy kis vitát rögtönözzön a kör tanítására. Gyűlés ezt elfogadva, ennek nyomán érdekes és tanulságos vita indult meg, melyben a tanfelügyelőn kívül részt vettek: Miklós Jenő, Szász Ferenc, Szentannai Sámuel, Biró Lajos, Botos Imre, Rozsday István, Beke Albert és még többen. A vita eredménye az volt, hogy kéresek fel a székelyudvarhelyi agyagipari szakiskola igazgatója egy alkalmas minta sorozat összeállítására, továbbá a tanítók ilyen irányú kiképzését céljából vármegyei kézimunka tanfolyamok rendeztesenek s végül — ahol a kézimunka tanítása már megkezdődött, illetve annak megkezdése már tervbe vétetett — a kir. tanfelügyelő kéresek fel, hogy a közigazgatási bizottság utján hasson oda, miszerint a községek egy alkalmas, üres helyiséget bocsássanak a kézimunka tanítása céljaira az iskola rendelkezésére.

Végül a tisztújítás ejtetett meg, melynek eredménye képpen elnök lett: Simó Lőrinc, alelnök: Szász Béla, jegyző: Beke Albert, pénztáros: Török Ferenc.

A gyűlés után barátságos közebed volt s este részben a helybeli református templom, részben a szegény tanulóknak javára sikerült műsoros táncvígalmom.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Ötvennyolc kérvény a képviselőházhoz.** Baró Orbán Ottó közbirtokossági elnök és Betegh Pál lapszerkesztő e hó 16-án (kedden) küldötték el Magyarország képviselőházához azt az 58 kérvényt, melyet a Székelyföld vármegyeiből (Csik-, Háromszék-, Marostorda- és Udvarhelyvármegyeiből) az alább megnevezett községek erdőbirtokossági a „Székely-Udvarhely” szerkesztőségéhez beterveztettek. Minden birtokosság az erdő állami kezelésének megszüntetését s az 1879. évi XXXI. és 1898. évi XIX. törvényekkel megfelelő revízióját kérelmezi. Közlebből pedig az országgyűlési képviselőket fogják a birtokosságok hathatós támogatásra felszólítani. Reméljük, nem eredménytelenül. Az országgyűléshez felterjesztett kérvényeket a következő községekből küldötték be eddig: 1 Bodos, 2 Sepsibodok, 3 Csikbánfalva, 4 Székelyszáldobos, 5 Alsócsernáton, 6 Szárazajta, 7 Kőpec, 8 Kőpec erdőbirtokosság, 9 Málnás, 10 Bikfalva, 11 Sükő, 12 Sepsikőrspatak, 13 Kozmás (Csik), 14 Oroszhegy, 15 Böllön, 16 Kálnok, 17 Csikmenaság, 18 Kálnok (urb.), 19 Márafalva, 20 Köszvényesremete, 21 Nagyborosnyó, 22 Kásonaltiz, 23 Nagyborosnyó (urbéres), 24 Kásonaltiz, 25

Gyergyóalfalu, 26 Székelylengyelfalva, 27 Kásonimpér, 28 Papole, 29 Ditró, 30 Gyergyócsomafalva, 31 Firtosvár-alja, 32 Kásonjakabfalva, 33 Árkos kétágkatonaság, 34 Kásonujfalva, 35 Feldoboly, 36 Székelyfancsal, 37 Bogárfalva, 38 Oltszem, 39 Kisbacon, 40 Alsósófalva, 41 Egerpatak, 42 Uzon, 43 Bardoc, 44 Árvátfalva, 45 Páké, 46 Zalán, 47 Olaszt-lek, 48 Kilyénfalva, 49 Székelyszentkirály, 50 Csikszentimre, 51 Zabola, 52 Zagon urbéres, 53 Zagon kétágkatonaság, 54 Árkos urbéres, 55 Hodgya, 56 Bibarcfalva, 57 Csiklázarfalva, 58 Kőröspatak. A kérvények első sorozata tehát immár Budapesten van. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy a további akciót megszüntetjük. A csatlakozott, de még a kérvény beküldésével késlekedő közbirtokosságokat ismételtén kérjük, hogy most már azonnal küldjék be a kérvényeket, mert közelebből újabb csomagot szándékozunk utnak indítani. Nem szükséges közgyűlést tartani, hanem a csatlakozást kimondó közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítő aláírásával ellátva, a község, vagy közbirtokosság pecsétjét ráítve, haladéktalanul betervezhetik a közölt címre kérvényüket.

— **Városunk képviselőtestülete** ma (csütörtökön) d. u. 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, a melyen bemutatják a legtöbb adót fizetők jövő évi névsorát, előterjesztik Dr Soó Rezső ajánlatát a vár előtt levő telek meg vételére vonatkozólag, ugyszintén Simó József vágóhídi szolgánpszam felemelésére irányuló kérését és az ev. ref. leányiskolának 5 öl tűzifa engedélyezésére vonatkozó folyamodványát.

— **Előleptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Nosz Gusztáv helybeli kir. főreáliskolai rendes tanárt a VIII. fizetési osztályba léptette elő.

— **Az adózó közönséget** a városi adóhivatal arra figyelmezteti, hogy az adóügyi zaklatásoktól való megmentődés céljából (nevezetesen az adóknak ingó- és ingatlanokra vezetése, betáblázása), felette szükségesnek látja hogy a polgárság adótarozását pontos részletfizetésekkel, minden írásbeli intés, avagy végrehajtás bevétele nélkül, személyesen és lehető gyorsan elintézzék. Aki a pénzügyminiszter által adott kedvezményes feltételek mellett adóját lehető gyorsan fizetése által nem tisztázza, a végrehajtási eljárásokkal zaklatásoknak teszi ki magát.

— **Oltár-egylet.** Gróf Mikes János főesperes-plebános folyó hó 14-én népes értekezletet tartott, amely egyhangulag kimondotta, hogy az Oltár-egylet újra megalakul s az ott beiratkozott tagok száma mindjárt meghaladta a 100 at. A legközelebbi közgyűlés ideiglenes tisztviselői is választottak. Igazgató: a főesperes-plebános; diszelnökök: Gróf Mikes Benedekné és özv Ugron Lázárné; elnök: Dr Válcik Ferencné; alelnök Schiller Irma; jegyző: Dézsi Lajos; főruhátáros: a tiszt. főnöknő. A legelső szentségimádás november hó 4-én fog megtartatni; délután a közös szentségimádás után közgyűlés lesz, melynek tárgya az elnökség által előkészített alapszabályok megvitatása és a tisztviselői kar végleges megválasztása lesz. Az Oltár-egyletbe mindennap lehet beiratkozni a plebánián d. e. 11—1 óráig. Az újonnan megalakult Oltár-egylet egy hódoló táviratban tudatta megalakulását Gróf Mailáth püspökkel, aki nagy örömmel vette tudomásul az örvendetes hírt, kívánva, hogy a „Krisztus szeretete egyesítsen újra minden lelket”.

— **Salamon Kálmán műfaragó Székelyudvarhelyi.** Városunk iparoskö-

zönsége e héten egy új iparral gazdagodik. Salamon Kálmán műfaragómester Székelykeresztúrról átköltözik városunkba és Kossuth Lajos utca 43. sz. alatt, a Tibád-fele épületben megnyitja műhelyét. Szívesen köszörtjük Salamont a vármegye központján, hol művészi alkotásai bizonyára kellő méltánylásban részesülnek s végre-valahára nemcsak dicséret és elismerés, hanem kenyér is kerül számára.

— **Tánciskolai vizsgabált** tart e hó 20-án (szombaton) Simkovits József okleveles táncitanító a Budapest szálló színháztermében. Az igen sikerültnek ígérkező vizsgabálatra személyjegy 2 K, családijegy 3 K, párholy 5 K, deákjegy 1 K és karzat 50 f. Jegyek előre válthatók Betegh Pál és Társa könyvkereskedésében, este pedig a pénztárnál.

— **A székelyudvarhelyi róm. kath. esperesi kerület** folyó hó 15-én tartotta rendes őszi koronagyűlést a helybeli plebánia épületben a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. A borszéki ház ügye. 4. A sepsii kerület átiratának tárgyalása, melyben a nyugdíjösszeg felemelését óhajtja. 5. Az esperesi körut megállapítása. 6. Nyugdíj és más illetmények befizetése. 7. Jelentések és indítványok. Gróf Mikes János főesperes ezuttal először tartott kerületében koronagyűlést, a melynek tapintatos vezetésével csak még inkább megnyerte papjainak tiszteletét és szeretetét. Gyűlés után a főesperes vendégszerető asztalán közös ebéd volt.

— **Mintaméhes Székelyudvarhelyi.** Aki okszerűen felállított, berendezett és felszerelt szép mehest akar látni, nézze meg Derzsi Samu helybeli kir. törvényszéki iktató remek méhesét, mely páratlan egyszerűsége mellett, csekély költséggel felszerelve, valóságos mintaméhes. A székelyföldi miniszteri kirendeltség nagyon helyesen cselekedne, ha erre való figyelemmel, Derzsiivel megállapodnék és közbe-közbe egy-egy tanfolyamot itt rendezne. A középiskolák ifjúságának sem ártana ha időközönként megfelelő méhészeti oktatást nyernének. A méhészkedés olyan tudomány, mely hasznossága mellett, sok élvezetet nyújt művelőinek s bármely hivatásu egyénnek előnyére válik. Ajánljuk a vármegyei gazdasági egyesület figyelmébe.

— **Végrendelkezzék mindenki!** Végrendelkezzék mindenki, a kit sorsa Malomfalván vezet keresztül, hol már 2—3 hónap óta elvan rontva a község között átvezető hid és megépülni nem akar. A szerencsétlen utazónak az elrontott hid melletti nyaktörő patakmedrnek kell átgázolni. A sárban elsüllyedt szekereknek órák hosszaiig imádkozhatik a megrekedt utas, de menekvés nincs. Az agyonkínzott állatok tulajdonosai kérve kérnek minden erre járó: végrendelkezzék, ha sorsuk Malomfalván viszi keresztül, mert nem biztos, hogy még valaha meglátják-e otthon maradt kedveseiket. Ha a hidépi tések meg kellett állani az utazók előtt ismeretlen okból — nem lehetne-e a községi előjárásának valamit javíttatni a nyaktörő, állatkínzó patakmedren? *Beküldetett.*

— **Elejtett vadkan.** Márafalva községben nagy pusztítást okoztak a vadsertések a töröküzakban. Hétfőn a Farkasvészeteje nevű fenyvesben végre Biró Ferenc közs. főbíró, Simon Albert albíró és Simon Tamás birtokos egy jól kihizott kant lőttek. Másnap aztán beszállították Embery Árpád helybeli tanárhoz, a vadászterület egyik bérlőjéhez. Három lövéssel terítették földre a hatalmas állatot, melynek husát 125 kilóra becsülték a máréfalvi szakértők.

— **Kosaras táncmulatságot** rendeznek városunkban e hó 20-án este a bencédi zenekar közreműködésével Demeter Domokos, Tamás Albert, Petre Dénes a Sorbán Károlyfele vendéglőben 50 filleres belépési díjjal.

— **Hazai zongorák és cimbalmok — előnyös részletfizetésre** is megrendelhetők Betegh Pál és Társa könyv-, zeneműhangszer-, papír-, író- és rajzszerkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth Lajos utca 31 szám (saját ház).

— **Országos kirakóvásárok október havában** a következő helységeken és napokon lesznek:

19. Tasnád.
20. Várhely.
21. Bonczhida, Gyéres.
22. Hadad, Ujgyház.
23. Szászrégen.
24. Szilágycseh.
25. Brassó, Nagymás, Ósinka, Soósmező.
26. Buza, Erked, Magyarigen, Szamosújvár, Szászcser.
27. Homoródoklánd, Óradna, Szentlászló.
28. Erdőszentgyörgy, Jakabfalva, Kézdivásárhely, Monora.
29. Márkod, Papolez.
30. Borgóprund, Déva, Kékes.
31. Egerbegy, (Nagyküküllő), Gyergyóalfalu, Mezőbánd, Szásznádas.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

A „Honi Ipar” október 1-i száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg Hegedüs Lőránt dr az iparosok tulságos megadóztatásáról irt nagyszabású tanulmányt. Maróthi Fürst Bertalan udvari tanácsos, a kereskedő iparpártolási hivatásáról értekezik. Goldzieher Géza a magyar papiripar, Berkovits Rezső a magyar selyemfonó-ipar helyzetét vizsgálja. Az iparpártolási rovat teljesen tájékoztatja a közönséget a magyar ipar érdekében megindított mozgalomról, az iparfejlesztési rovat pedig az összes gyáralapításokról a „Honi Ipar” előfizetési ára egész évre 16 korona, kiadóhivatala Budapest, VI., Király-utca 34. szám alatt van.

„Az Üzlet.” Most jelent meg „Az Üzlet” című kereskedelmi szaklap első száma eredeti ötletes tartalommal. A főbb cikkek a következők: Ki segít rajtunk? Miképp segíthetünk magunkon? Szerencse és munka. Hogyan értékesítjük a kevésbé kelendő árukat? Egy tucat jótanács üzleti levelek írásához. Az eladás művészete. Még sok érdekes cikk tartja a lapot, melynek „Apró pénz”, „Jogi élet”, „A reklám”, „A kirakat” és „Tárca” című állandó rovatai vannak. Az új lap, mely havonként kétszer fog megjelenni, hivatva van szakirodalmunkban a hasznos kereskedelmi tapasztalatok terjesztésével, érték-s helyet elfoglalni. Előfizetési ára egy évre 8 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, V., Perczel Mór-utca 4.)

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irtá: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(72. folytatás.)

Ezuttal a bázist fölemelték. Egység gyanánt most 2 pár igás ökörnek birtokát vették fel. Ezzel egy értékű volt egy pár lófogát is, vagy 50 darab juh. Kinek nem volt ökre, de volt egyéb hasonló értékű barma, azt szintannyival rótták meg, mint a 4 ökrös gazdát, azaz: 99 dénár-ral.

Tehát két pár igás ökör birtoka volt az alapegység. Ezt portának, vagy kapunak nevezték, jóllehet semmi összefüggésben nem állt a portával, de hát régi (római jogi) elnevezés volt.

A tűzkárosultak, elégettek 3 évi adómentességet élveztek, de azért marha állományukat bevették a listába, hogy majd a határidő lejárta után ismét adót fizessenek.

Adómentesek voltak minden községben: a bíró, továbbá a darabontok, béresek, majorok és molnárok, kik mindennapi kenyerüket uroktól kapták. A zsellérek sem fizettek adót.

A becslés foganatosításakor a becsbíbiztosok mellett a falu bírāja és két esküdtje jártak-keltek.

Mikor a zsoldosok fizetése végett minden ötödik ember fölkelése helyett, az 1599-iki országgyűlés 5 ember után 2 ft. adót vetett ki, végzésileg, akkor ezen a bázison országsszerte összeíró számlálást tartottak. A vármegyén ezt az összeírást a vicispán szolgabíróival végezte, míg a Székelyföldön valószínűleg konskribált maga a főkirálybíró, a dullókkal és a falusbírókkal együtt.¹⁴

Bizonyosnak tetszik, hogy az az uzus vagy szokás, mely szerint a vármegyén a nemesi jobbágyság adóit a falu vagy jobbágy ház elpusztulása esetén leírták, vagy egyszerűen meg sem rótták, a Székelyföldön is alkalmazásban volt.¹⁵

Ebben az időszakban fizettek még a székelyek tizedet is ezeken az országgyűlés által megszavazott adókon kívül. Erről a tizedről az országgyűlési végzésekben igen-igen ritkán történik említés, minek oka abban keresendő, hogy az országgyűlés eme szolgálmányok vagy porciók megszavazási jogával nem birt s így azok évenként minden országgyűlési meghatalmazás nélkül szabályszerűen szedettek be.

A székelyek 1564-ben a fejedelmhez irt panaszlevelökben jussoknak mondják erre vonatkozólag, mely szerint ők sertések és juhok után tizedet adtak, de hát ne egy heted rész préseltesék ki tőlük, mint most, továbbá hogy ők mint idáig, egy bárányt 6 dénárral, egy malacot 4 dénárral megválthassanak.¹⁶ Ezért folyamodtak. A székelyektől beszedett eme tizedek, a p r o m a r h a t i z e d e k voltak; ugyanis nyoma sincs e panaszlevelében gabonated adásáról. E szerint hát ők gabona tizedet bizonyára nem fizettek. A segesvári országgyűlési cikkelyekben a székely tizedek részletezésére vonatkozólag, mint adóköteles dolgok, semmi más egyebet, csupán a bárány, malac, liba és méhraj vannak felsorolva. Ez az aprómarha tized a fejedelmi kincstárnak fizetendő porció volt, olyan adó, miből a fejedelem az ország több rendbeli szükségleteit fedezgette. A megvámolt állapotokat a tizedlés után a tulajdonosok, legfőlegbb három hónapig tartoztak tartani. Azután azokat a tizedszedőknek, kik e határidőn túl eshetők károkért felelősek voltak, elszállítatniok kellett. A tizedszedők ezeket a kiróvott porciókat, — ebből a cikkelyből is kitétszőleg, a primoroknak pénzért eladogatták,¹⁷ éppen, mint a hogy a vármegyéken szokták volt. A panaszlevelében szokásosnak gyanítják ezt a tizedet a székelyek, nem is az ellen tiltakoznak, mint jogos ellen, hanem a visz-

szárlések és igazságtalanságok ellen a végrehajtás körül, mely szerint a megtizedelt malacot tőlük akkor hajtják el, mikor a makkon hizott disznó lett már belőle.¹⁸

Tizedkötelesek csupán a községi székelyek, a földönlakók és a szolgák voltak, azok, akik saját gazdasággal és tizedköteles jószággal bírtak. Lófók, primorok mentesek voltak attól a segesvári cikkelyek szerint.¹⁹ E szerint az 1559-iki országgyűlés azon végzése, hogy a lófók is adjanak tizedet, nem lépett hatályba.²⁰ Nincsen abban semmi kétség, hogy ezt a tizedet mindenütt e század végéig szedték-rótták. A rendek kéri 1566-ban a fejedelmet kapcsolatban a tizeddel, miszerint a vásárhelyi tanulók konviktusa részére a székely tizedekből kegyeskedjék 250 ftot átengedni s azt a summát kötelezővel jövőre is annak biztosítani, hogy az országgyűlés ne legyen kénytelen a fejedelem előtt ezért az összegért évenként alkalmazkodni.²¹ Ebből kiviláglik nyilván, hogy a székely tized szabályszerű rovatolt és az ezutáni időkben is beszédett.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI IZENETEK.

F—i. B—p. Az eddigi 4 és egyegyedre megy.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Mily óriási a különbség

oly otthonban, hol a gyermekek nem betegesek, nem gyöngék és nem idegesek, hanem egészségesek, boldogok és állandóan jó kedélynek örvendenek. A gyermekek gyógyítására és egészségben tartására egyike a legjobb szereknek az alphasphorsavas és mesz és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsió, mely rendkívül erősítő és gyógyerejével a gyermeket gyorsan jutítja erőteljes egészséghez. — A Scott-féle Emulsió kellemes, édes ízű, minélfogva könnyen bevehető és mivel egyuttal feltétlenül könnyen emészthető is, az étvágyat gerjeszti és az összes emésztési szervek működését rendezi, hatásának erejében okvetlenül messze felülmúlja a közönséges csukamájolajat.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

Dr BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerháza” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerházaiban.

NYILT-TÉR.*

Én aláírott ifj. Meburger András (lakom Homoróddaróc községben 171 h. sz. alatt) kijelentem, miszerint Dinka István Gyula urat igazságtalanul rágalmaztam. Azonban e rágalmak légből kapottak, tehát elismerem, hogy igazságtalanságot követtem el vele szemben és hogy nem igazat mondtam.

Ifj. Meburger András.

* E rovat alatt közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni miszerint újonnan berendezett fűszer, festék, tonal, színes fejtők és csemege üzletet Deák-tér 15. szám alatt megnyitottam.

Ajánlom legfinomabb minőségű ká-

véimat, u. m.: Jamaikai, Cuba, Ceylon, Portorico, Quatemala, valamint különböző gyöngy kávé fajaimat, finom olasz rizseket, valódi Veumann-féle aradi liszteket, továbbá előpatkai, kászoni, Székelyszelters és Baros forrás és ásványvizeket, mindenemű olajak, festékek, magyar gyártmányu szoba padló mázak, legfinomabb kristály tiszta szagtalan petróleumot stb.

Midőn a nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérem, szolid árain, valamint pontos és előzékeny kiszolgálásról nagyra becsült vevőimet biztosíthatom.

Alázatos tisztelettel

Hánn József.

Major táncmester vizsga-bálja.

Folyó hó 21 én (vasárnap) Sándor István éttermeiben tartja meg Major táncmester tanítványai haladásának bemutatása céljából rendezendő záró estélyét, melyre a menyében külön meghívót nem küld ki, a t. érdeklődő közönséget e helyen hívja meg. Belepti díj személyenként 2. korona, gyermekjegy 1 korona. Kezdeté pont 8 óraker.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben hapható.

A M. KIR. SZŐLŐTELEPEKEN TERMELT

és a budafoki m. kir. pinóemesteri tanfolyam által kezelt s a m. kir. földmívelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítő osztályából a

magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetk. székelyudvarhelyi fiókjánál

következő hivatalos vizsgálaton átlent

BOROK

vannak nagy mennyiségben raktáron:

Fogy. adóval együtt	Fogy. adó nélkül
Magyarigeni rizling	80 fillér
Mézses fehér	65 fillér
Siller szekszárdi	47 fillér
Fehér asztali	45 fillér
Hegyaljai asztali	78 fillér
Villányi vörös, 1900 évi	88 fillér
Tolcsvai szamorodni 1900	155 fillér
	144 fillér

Palack borok: Zöld sylvani, Magyarigeni Som, Keeskeméti Auvergnas Gris, Farcali Furmint stb. fajta kitűnő palack borok a legelőnyösebb kaphatók. — Megrendelésre bármily faj palack borok hozathatók. Vételnél hordóért literenkint 13 fillér letét adandó. — Hordók 3 hónapig belül sörtesen tiszta állapotban, a székelyudvarhelyi pinóchezi szállítást levonva, a felszállított áron visszavetnek.

Első Budapesti Malom-építészet és Gépgyár képviselője. KÜHNE É mezőgazdasági gépgyár bizományi raktára.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálóok, őrlőmalmok, egyetemes acél-akák, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Balácsi Ignác mészárosnál marhahus levesnek való kilója 1 K 12 f, satni való 1 K 20 f. 543 2—3

„Egyesült ceglédi szőlősgazdák borelárúsító társasága” Czepléd.

Egyenlősíti, bepincézi és áruba bocsátja a termelők tisztán kezelt legkiválóbb borait.

Nyilvántartja és közvetíti ezentul az egyes termelők magán pincéiben, sajátkezüleg gondozott boraikat is.

Különösen előnyös szövetkezeteknek és vendéglősöknek a nálunk való bevásárlás, mert egész éven át egyforma és akármilyen nagylőmögben folyton egy és ugyanazon bort kaphatják.

Ezuttal áruba bocsátjuk a legkiválóbb siller színű „Kudarka” és zöldesfehér „Ezerjő”, „Rizling” stb. fajokat is, melyek több waggon vételenél igen mérsékelt árban kaphatók.

Levél- vagy sürgönyeim: Egyesült szőlősgazdák társasága Czepléd.

Mezei egerek

10meges és biztos kipusztítására ajánlom az általam készített és már eddig is sok előkelő uradalmakban, nagyobb gazdaságokban, ugyszinte több községekben a legjobb sikerrel használt

lahdacs alakban, eddigi tapasztalatok szerint 1 holdra 1—2 kiló elegendőnek bizonyult, 100 kiló ára 60 kor., 60 kilós láda 6 kor.

SIPÓCZ ISTVÁN

gyógyszerész

Pécsett, (Baranyamegye).

Megrendeléshez hatósági engedélyt kérek mellékelni.